

สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ : เสรีภาพและจริยธรรมหนังสือพิมพ์ไทยในทัศนะของ
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (KUKRIT PRAMOT'S VIEWPOINTS ON THE
THAI PRESS FREEDOM AND ETHIC) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์
สุกัญญา สดบรรทัด, 320 หน้า. ISBN 974-635-796-4

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์บทบาทและความคิดเห็นของม.ร.ว.คึกฤทธิ์
ปราโมช ในฐานะของผู้นำทางการเมืองและนักหนังสือพิมพ์คนสำคัญคนหนึ่งของประเทศ ต่อ
ประเด็นเสรีภาพและจริยธรรมหนังสือพิมพ์ไทย

ผลการวิจัยพบว่า ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ในฐานะนักการเมือง เป็นนักการเมืองที่เปิดกว้าง
มากกว่านักการเมืองทั่วไปซึ่งมักจะมองหนังสือพิมพ์ในเชิงลบ สมัยที่ม.ร.ว.คึกฤทธิ์เป็นนาย
กรัฐมนตรี ถึงแม้จะไม่ได้ยกเลิกคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 17 กฎหมายการพิมพ์อันเข้มงวด ที่
เป็นมรดกตกทอดมาจากยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แต่ช่วงเวลานั้น หนังสือพิมพ์ไทยก็ได้รับ
เสรีภาพในระดับสูง ไม่มีการควบคุม หรือสั่งปิดหนังสือพิมพ์แม้แต่ครั้งเดียว ขณะเดียวกัน
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ในฐานะนักหนังสือพิมพ์ก็ไม่ได้มีบทบาทเรียกร้องเสรีภาพให้หนังสือพิมพ์ ด้วย
ความเป็นนักปฏิบัตินิยมและไม่ได้มองเสรีภาพในเชิงอุดมคติ ทางออกของม.ร.ว.คึกฤทธิ์เมื่อ
ถูกรีดรอนเสรีภาพไปก็คือ ใช้เสรีภาพเท่าที่มีอยู่ประชิดประชันเสียดสีมากกว่าจะใช้วิธีการต่อสู้
เรียกร้องกับรัฐบาลโดยตรง

สำหรับปัจจัยที่มีผลทำให้บทบาท และความคิดเห็นของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ เกี่ยวกับ
เสรีภาพและจริยธรรมหนังสือพิมพ์ไทยเป็นลักษณะ "ไม่ควบคุม ไม่เรียกร้อง" รวมทั้งสามารถ
เปลี่ยนท่าทีจากหลักการเดิมอยู่ตลอดเวลา ได้แก่ ความเป็นผู้จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหาก
ษัตริย์ของม.ร.ว.คึกฤทธิ์, ความเป็นนายทุนที่เข้าใจในความเป็นธุรกิจของหนังสือพิมพ์ของ
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์, ความเป็นศิลปินซึ่งค่อนข้างเจ้าอารมณ์ของม.ร.ว.คึกฤทธิ์, การเป็นนักตรวจสอบ
รัฐบาลโดยวิธีเสียดสีของม.ร.ว.คึกฤทธิ์, ความเป็นผู้โดดเด่นด้านความสัมพันธ์กับผู้นำ
รัฐบาลของม.ร.ว.คึกฤทธิ์, การเป็นนักวิเคราะห์สถานการณ์ชั้นเยี่ยมของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ และ
ความเป็นนักปฏิบัตินิยมของม.ร.ว.คึกฤทธิ์

ภาควิชา ..... การหนังสือพิมพ์
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....